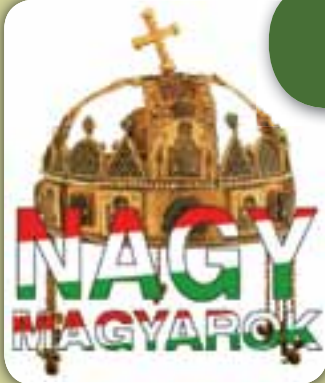

Magyar fényképészek

A fotográfia görög szó, fényrajzot jelent. A sötétkamra falára egy kis lyukon át bevetülő képet már ezer éve megfigyelték. 1650 körül I. Rákóczi György is kedvvel szemlélte egy ilyen csoda-szerkezetet a Sárospataki Kollégiumban. Ám ezt a fényrajzolta képet rögzíteni csak sokkal később, 1839-ben sikerült.

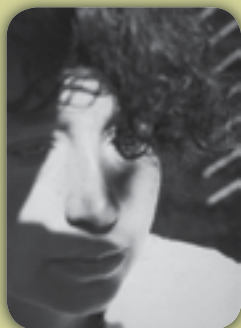
- A világ 1839. augusztus 19-ét tekinti a fényképészet születésnapjának, ugyanis ekkor mutatták be a francia Daguerre képrögzítő vegyi eljárását dagerrotípiá néven. Viszont 1839. február 21-én kelt az a levél, amelyben **Bolyai Farkas**, a Marosvásárhelyi Kollégium tudós tanára leírja, hogy sikerült a sötétkamra falán megjelenő képet rögzítenie, *fixíroznia* – ahogy ő mondja. Fél évvel később Daguerre-t világhírévé tette ugyanez az ötlet. Gondoljátok el: Petőfi egyetlen hiteles dagerrotípiá fényképét hívhatnánk „bolyaitípiának” is.

- A nagyenyediek is büszkék lehetnek. Bár a negatív-pozitív fényképészeti eljárást az angol Henry Fox Talbot nevéhez köti a világ, tőle függetlenül, de vele szinte egyidőben **Zeyk Miklós**, enyedi tudós is kidolgozta ugyanezt a technikát. A kép negatívját üveglapra vetítette, rögzítette, majd papírra tette át. Elsőként sikerült repülő madarat lefényképeznie.

- **Brassai** (1899–1984), eredeti nevén Halász Gyula Brassóban született, Franciaországban lett híres fotóművész. Festőként, szobrászként, sőt íróként is sikeres volt. Tudósításokat küldött több hazai lapnak, regényt írt, híres francia írók könyveit illusztrálta, Picassóval együtt szobrokat állított ki, egy filmje díjat nyert a cannes-i fesztiválon. Picassóról írt könyve 12 kiadást ért meg. Párizst megörökítő sorozata remekmű. Egyik barátja „Párizs szemének” nevezte őt.

- **Moholy-Nagy László** (1895–1946) árván maradván a délvidéki Moholon és Adán gyermekkedett. Weisz családneve helyett ezért választotta később a Moholyt. A Nagy felnevelő nagybátyja nevéből ered. Fényképész, festő, kirakat- és díszlettervező, tanár, a kísérleti filmek úttörője. Németországban, majd haláláig Chicagóban élt, ahol munkatársaival formatervező főiskolát alapított, és vezetett. A 125 éves Magyar Iparművészeti Egyetem 2006-ban fölvette Moholy-Nagy László nevét. Fotóművészeti rangját jól érzékelteti, hogy feleségét ábrázoló fotója egy New York-i árverésen 57 millió forintnak megfelelő összegért kelt el.

- **André Kertész** (1894–1985) Kertész Andornak született Budapesten. A legnagyobb művészek társaságában töltött párizsi évek után pályája New Yorkban teljesedett ki. Sokat kísérletezett, játszott a fényekkel, a körvonalak, árnyékok, sőt a torzított alakok kifejező erejével. Az absztrakt fotóművészek mesterükként tisztelték.

- **Martin Munkácsi**, azaz Munkácsi Márton (1896–1963) Kolozsvár szülőtte. Sikereinek fő állomásai: Budapest, Berlin, New York. A legnagyobb magazinok fotósa, híres

és gazdag. A szabadtéri portré és a divatfotó megteremtője, az érzékeny életképek mestere. Nyomorgó néger családokat, az Egyesült Államok elnökét, világhírű filmsillagokat egyaránt fotózott. Ám a fényképezés technikája és a korizlés gyorsan változott. Az

egykor világhírű sztárfotós szegényen és elfeledve hunyt el, de a világ legnagyobb fotóművészei szellemi elődjüknek tekintik.

- **Robert Capa** (1913–1954) Budapesten született, Friedmann Endrének hívták. Világszerte

ismert neve magyar becenevéből, a Cápából ered. A XX. század egyik legjelentősebb dokumentumfotósa, haditudósítója volt. Rövid élete során öt csatatéren fotózott. Egyetlen fotósként részt vett a normandiai partraszállásban. Az itt készült 6 tekercs felbecsülhetetlen értékű, megismételhetetlen felvételt előhíváskor egy tapasztalatlan laboráns elégette. *Ha nem elég jók a képeid, nem voltál elég közel* – vallotta Capa. 41 éves volt, amikor az indokínai háborúban fotózás közben aknára lépett, és meghalt.

- Azóta óriásit változott a fényképezés technikája és művészete. 2010 júliusában egy magyar csapat kétszeres rekorder fotót készített, mely a **világ legnagyobb felbontású fotója** és egyben a

világ legnagyobb panorámaképe. 71 milliárd pixel méretű,

kétszer akkora, mint az eddigi világcsúcstartó, és Budapestet ábrázolja a János-hegyi kilátóról. A körpanoráma fotóhoz 3 óra alatt 4500 képet exponáltak, ami 1 terabyte-nyi adatot, azaz egymillió képet jelent. A feldolgozás 2 hónapig tartott. Ha a fotózás alatt készített összes képet kinyomtatnánk, egy 130 méter hosszú, 45 méter magas óriáspozstert kapnánk.

Zsigmond Emese

